

крайне необхідною є політична реформа, яка повинна вивести державу на рівень політичної структуризації європейських країн. Тоді правове розмежування повноважень, вирішення компетенційних спорів у системі органів і посадових осіб місцевої влади займе належне йому місце, а самі органи і посадові особи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади позбудуться пережитків радянської системи, традиційного менталітету українців (два українці – три гетьмани) тощо.

Проблемні питання ліквідації центральних органів виконавчої влади

Покідько О.П., студент Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент *Голосніченко Д.І.*

Актуальність теми дослідження обумовлена недостатньою регламентацією процедури ліквідації центральних органів виконавчої влади та особливостями правового статусу центральних органів виконавчої влади і пов'язаних з цим порядку ліквідації цих суб'єктів владних повноважень. Тому питання ліквідації центральних органів центральної влади заслуговує поглибленого дослідження та аналізу.

Приписами ч. 1 ст. 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» (надалі – Закон) встановлено, що систему органів виконавчої влади (надалі – ЦОВВ) складають міністерства України та інші ЦОВВ. Слід провести межу між міністерствами та іншими ЦОВВ як суб'єктами державно-владних повноважень, оскільки міністерства формують та реалізують державну політику в одній чи декількох, визначених Урядом України, сферах суспільного життя, в той час як інші ЦОВВ (функціонують як інспекції, агентства та служби) виконують окремі функції з реалізації державної політики (ст. 6, ст. 17).

В окрему групу органів виконавчої влади, законодавець виокремлює ЦОВВ зі спеціальним статусом, як то: Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України (ст. 24 Закону). Однією із причин, по якій законодавець виокремлює ці органи з поміж інших, є згадка про ці органи у ст. 85 Конституції України, що вказує на особливий правовий статус даних органів.

Необхідність забезпечення здійснення повноважень органів державної влади та безперервності їх реалізації пояснює визначення ліквідації, як форми припинення ЦОВВ, що може поєднуватися з передачею повноважень та функцій ЦОВВ, що ліквідується, до інших органів виконавчої влади, визначених відповідним актом Кабінету Міністрів України.

Для того щоб вникнути в суть механізму ліквідації міністерств і ЦОВВ, слід детально розглянути чинники, які впливають на прийнятті рішення урядом України про їх ліквідацію (ч.3 ст. 5 Закону), а саме:

- 1) з урахуванням завдань КМУ;
- 2) з урахуванням необхідності забезпечення здійснення повноважень органів виконавчої влади;

3) з урахуванням недопущення дублювання повноважень.

Порядок, в свою чергу, на виконання норм Закону встановлює, що пропозиція щодо реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади вноситься Прем'єр-міністру України членом КМУ (п. 3).

П. О. Повар зазначає, що зазначені чинники, визначені Законом для процесів утворення, реорганізації та ліквідації ЦОВВ, у нормах Порядку трансформуються у вимоги, яким повинна відповідати пропозиція члену КМУ щодо утворення, реорганізації та ліквідації ЦОВВ. Ці вимоги формулюються у вигляді вимог до змісту пропозиції, яка повинна містити у разі ліквідації ЦОВВ обґрунтування щодо доцільності відмови держави від виконання завдань та функцій такого органу або передачі їх іншим органам виконавчої влади.

На відміну від особливостей реорганізації так ліквідації суб'єктів господарювання (суб'єктів приватного права), реорганізацію та ліквідацію ЦОВВ на підставах та у порядок визначений для суб'єктів приватного права провести неможливо, як то: на підставі рішення суду, що є відображенням особливого правового статусу ЦОВВ як суб'єкта публічного права. Не будучи суб'єктами господарських правовідносин (ч. 1 ст. 8 ГК України), ЦОВВ не визнаються банкрутами, а отже вони не можуть бути реорганізовані чи ліквідовані в порядку, встановленому законодавством про банкрутство.

Відносини, пов'язані з ліквідацією ЦОВВ, на наш погляд, носять специфічний характер, адже у разі ліквідації ЦОВВ є можливим передання прав та обов'язків до органу- правонаступника. У п.п. 5 та 6 Порядку зазначається, що права та обов'язки ЦОВВ переходять у разі ліквідації органу виконавчої влади і передачі його завдань і функцій іншим органам виконавчої влади, визначених відповідним актом Кабінету Міністрів України. Тобто, на законодавчому рівні закріплено два види ліквідації ЦОВВ:

1) ліквідація без передачі повноважень та функцій – відповідне рішення приймається у разі доцільності відмови держави від виконання завдань та функцій такого органу (абз.3 п.3);

2) ліквідація з передачею завдань та функцій іншим органам виконавчої влади, визначених відповідним актом Кабінету Міністрів України – дане рішення приймається лише у разі доцільності такої передачі (абз.3 п.3).

Варто також додати, що відповідно до п.8 ст. 5 Закону, актом КМУ про ліквідацію ЦОВВ, визначається орган виконавчої влади, якому передаються повноваження та функції ЦОВВ, що припиняє своє існування.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що при ліквідації ЦОВВ важливу роль відіграє правове забезпечення передачі функцій та повноважень від ЦОВВ, що ліквідується до їх правонаступників (у разі, звичайно, можливості правонаступництва), а також зробити висновок, що законодавець не передбачив інших підстав та умов, крім тих що зазначені в Законі, при настанні яких ЦОВВ припиняє своє існування як носій владних повноважень та суб'єкт публічного права.